

Redakcja: Grzegorz Gil (dyrektor IEŚ), Anton Saifullayev
(zastępca dyrektora IEŚ), Agnieszka Zajdel (sekretarz redakcji),
Spasimir Domaradzki, Bartłomiej Krzysztan, Damian Szacawa,
Agata Tatarenko

Nr 1616 (121/2026) | 14.05.2026

ISSN 2657-6996
© IEŚ

Robert Rajczyk

Wyzwania dla nowej partii rządzącej na Węgrzech

Przywrócenie znaczenia debacie parlamentarnej i transparentności pracy parlamentu oraz utrzymanie spójności i sprawności działania klubu poselskiego, a także sieci wolontariuszy to najważniejsze wyzwania, przed którymi stoi partia Szacunek i Wolność (*Szabadság és Tisztelet*, TISZA), dysponująca większością konstytucyjną w Zgromadzeniu Narodowym (*Országgyűlés*) na Węgrzech. Bezprecedensowe zwycięstwo TISZA w głosowaniu 12 kwietnia zapewniło ugrupowaniu 141 ze 199 mandatów, co umożliwiła zasadniczą przebudowę systemu politycznego. Nowy parlament Węgier ukonstytuował się 9 maja 2026 r. Tego samego dnia na stanowisko premiera wybrano Pétera Magyara. Nowy rząd natomiast powołano dokładnie miesiąc po wyborach – 12 maja.

Znaczenie debaty i transparentności w pracy parlamentu. W składzie klubu parlamentarnego TISZA w Zgromadzeniu Narodowym dominują przede wszystkim osoby bez doświadczenia politycznego i parlamentarnego. Spośród 141 deputowanych TISZA 96 zdobyło swoje mandaty, wygrywając głosowanie w okręgach jednomandatowych, co świadczy o ich popularności wśród wyborców i może stanowić impuls do artykułowania własnych ambicji politycznych. Wyzwaniem dla liderki frakcji parlamentarnej tej partii Andrei Bujdosó będzie zatem zapewnienie dyscypliny klubowej, ale przy jednoczesnym zachowaniu swobody dyskusji oraz możliwości głosowania w zgodzie z przekonaniami czy interesami wyborców w okręgu wyborczym. Istotną kwestią pozostaje jednak przede wszystkim przywrócenie rzeczywistej debaty parlamentarnej, w tym m.in. poddawanie pod dyskusję wniosków opozycji, a także restytucja roli parlamentu w systemie konstytucyjnym. Jak dotąd był on marginalizowany jako organ kontroli władzy wykonawczej¹.

Nowe praktyki polityczne. Prasie zapewniono swobodniejszy niż w poprzedniej kadencji dostęp do parlamentarzystów i możliwość poruszania się po gmachu Zgromadzenia Narodowego, co było widoczne podczas sesji inauguracyjnej 9 maja 2026 r.² Wśród symbolicznych elementów tego dnia znalazły się również: odegranie „Ody do radości”, hymnu Szeklerów – etnicznej grupy narodu węgierskiego mieszkającej w Rumunii – oraz wykonanie przez dziecięcy zespół muzyczny utworu uznawanego za hymn najliczniejszej na Węgrzech romskiej mniejszości narodowej³. Precedensowego znaczenia nabiera ponadto pierwszy w historii wybór romskiego posła Krisztiána Kőszegiego na stanowisko wiceprzewodniczącego Zgromadzenia Narodowego, a także obecność w szeregach klubu TISZA czwórki parlamentarzystów pochodzenia romskiego⁴. Wydarzeniem bez precedensu

¹ W reżimie prawnym stanu zagrożenia, który wprowadzono sześć lat temu, rola parlamentu została zmarginalizowana na rzecz rządowych dekretów. Decyzją nowego parlamentu stan zagrożenia zniesiono 13 maja, nadając wydanym na jego podstawie aktom prawnym rangę ustawową. W minionych latach ustawy istotne dla poprzedniego rządu koalicji Fidesz-KDNP procedowano nawet w kilka godzin. Wielokrotnie bojkotowano nadzwyczajne posiedzenia parlamentu i obrady komisji inicjowane przez opozycję, a wnioski o powołanie komisji śledczych odrzucano. Przewodniczący Zgromadzenia Narodowego László Kövér karami finansowymi i zakazem wstępu do budynku parlamentu dyscyplinował posłów, którzy jego – zdaniem – łamali regulamin obrad.

² Jak dotąd filmowanie było zakazane w niemal całym budynku parlamentu. Dla prasy wydzielono niewielki obszar, gdzie dziennikarze mogli próbować zadawać pytania posłom. Dziennikarzom, którzy nie dostosowali się do tych zasad, przewodniczący Zgromadzenia Narodowego zakazywał wstępu do gmachu.

³ Sześcioro posłów skrajnie prawicowego Ruchu Nasza Ojczyzna (*Mi Hazánk Mozgalom*, MHM) opuściło salę plenarną tuż przed odegraniem „Ody do radości” i występieniem dziecięcego zespołu muzycznego. Jako jedyni parlamentarzyści złożyli oni następnie przysięgę przed symbolem ciągłości węgierskiej państwowości – Koroną św. Stefana (*Szent Korona*) w sali kopiałowej parlamentu.

⁴ Mniejszość ta w parlamencie reprezentowana jest formalnie przez Rzecznika Narodowości, ponieważ nie udało się uzyskać wystarczającej liczby głosów do zdobycia preferencyjnego mandatu poselskiego z tzw. krajowej listy narodowościowej. Spośród 44 790 zarejestrowanych na liście narodowościowej wyborców, na kandydatów samorządu mniejszości romskiej w wyborach

w najnowszej historii politycznej Węgier była również nieobecność ustępującego szefa rządu Viktora Orbána podczas inauguracyjnej sesji parlamentu, który zgodnie ze zwyczajem politycznym wygłasza tego dnia tradycyjne, pożegnalne przemówienie.

Nowy premier Węgier Péter Magyar objął swój urząd zaledwie 27 dni po wyborach parlamentarnych, a nowy rząd powołano dokładnie 12 maja, po niecałych dwóch dniach intensywnych przesłuchań kandydatów na ministrów przed merytorycznie właściwymi komisjami Zgromadzenia Narodowego⁵. Nowy węgierski gabinet liczy 16 ministrów, z których 11 pełni także mandaty parlamentarne. Utworzono nowe resorty: edukacji, zdrowia, spraw społecznych oraz rolnictwa i rozwoju wsi. Istotnym novum jest przyznanie ministrom sprawiedliwości, zdrowia, edukacji i finansów prawa weta podczas procedowania projektów aktów prawnych na forum rządu⁶.

Podsumowanie. Nowy parlament i nowy gabinet działają pod znaczną presją czasu i oczekiwań opinii publicznej. Pozyskanie funduszy z Unii Europejskiej, zamrożonych dotąd z tytułu naruszenia zasady praworządności, wymaga znacznej dyscypliny i zaangażowania ze strony posłów TISZA. Wyzwaniem będzie zatem nie tylko zapewnienie sprawnego procedowania wszelkiego rodzaju projektów aktów normatywnych, ale również zachowanie standardów debaty parlamentarnej i unikanie pospiesznego forsowania ustaw przez większość konstytucyjną. Istnieje również ryzyko spowolnienia procesu legislacyjnego przez prezydenta Węgier oraz Trybunał Konstytucyjny. Z politycznego punktu widzenia ewentualne opóźnienia w skutecznym stanowieniu prawa mogą zatem powodować straty wizerunkowe dla TISZA w związku z rozbudzonymi społecznymi oczekiwaniami zmian, które dotyczą przede wszystkim szybkiej poprawy jakości codziennego życia i skutecznych rozliczeń ewentualnych nieprawidłowości poprzedniej koalicji rządzącej Fidesz-KDNP.

Jako istotny problem jawi się ponadto konieczność opracowania koncepcji dalszego udziału w życiu politycznym i publicznym wolontariuszy zorganizowanych podczas kampanii wyborczej w sieci tzw. Wysp TISZA (*Tisza Szigetek*), którzy stanowili organizacyjne i mobilizacyjne zaplecze ugrupowania pozbawionego swoich struktur lokalnych. Jedno z rozwiązań zakłada odbudowę systemu partycypacji obywatelskiej na bazie istniejących grup wolontariuszy. Ze względu na zróżnicowanie polityczne środowiska wolontariuszy, wśród których obecni są zarówno wyborcy lewicowi i liberalni, jak i nawet dawni sympatycy Fidesz-KDNP, nie można również wykluczyć wyłonienia się nowych partii politycznych z tego grona.

parlamentarnych 12 kwietnia oddano jedynie 19 203 głosy. Funkcję rzecznika narodowości romskiej pełni lider Węgierskiego Narodowego Związku Romów (*Magyarországi Romák Országos*) István Horváth-Aba. Swoich rzeczników ma również 11 kolejnych, oficjalnie zarejestrowanych na Węgrzech narodowości. Mniejszość serbska nie wystawiła listy kandydatów w przewidzianym przepisami terminie, dlatego też nie ma własnego przedstawiciela w parlamencie.

⁵ Wszyscy kandydaci na ministrów uzyskali pozytywne rekomendacje komisji. Podczas posiedzeń prezentowali program swoich działań. Zapowiedziano m.in. przeanalizowanie kontraktów na rozbudowę elektrowni jądrowej w Paks, budowę linii kolejowej Budapeszt-Belgrad oraz opracowanie koncepcji dywersyfikacji dostaw ropy naftowej, w tym z Chorwacji, przy jednoczesnym utrzymaniu korzystania z rosyjskiego surowca. Podtrzymano ponadto deklaracje z kampanii wyborczej dotyczące braku partycypacji w 90 mld euro kredytu UE dla Ukrainy, uruchomienie niezależnego systemu ochrony praw pacjenta, opracowanie nowego prawa dotyczącego szkolnictwa wyższego i podwyżki płac w tym sektorze, brak wprowadzenia powszechnego poboru do wojska oraz odpolitycznienie polityki wobec diaspory i korektę polityki narodowościowej.

⁶ Zob. <https://magyarkozlony.hu/dokumentumok/89a0efdfc4757902c5911c272d8d808a56fd398/megtekintes> (14.05.2026).